

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. VIII. Satisfit reliquis circa generationem Verbi difficultatibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

qualitates siquidem physicae, ut hunc suum effectum extrinsecum operentur, non alio modo subiecti concursu indigent, quam ut existant, seu ut in esse ab eo conserventur; unde si miraculose extra subiectum constituantur, ut contingit in accidentibus Eucharisticis, aequè huiusmodi effectus producent, ac si existerent in subiecto, ut in speciebus sacramentalibus quotidianâ constat experientia.

V. Qualitates intentionales extra subiectum, sunt qualitates emotiva.

Secus res se habet in qualitatibus intentionalibus; hæc siquidem, vitales cum sint, ita ad suos effectus subiectum vitale, sibi que proportionatum requirunt, ut si extra illud divinitus conserventur, nihil possint, sed sunt instar qualitatum mortuorum, earumque in omnibus legem subeunt; unde nec operationem ullam nec oppositionem inter se exercent. Sic Disp. 21. de Animâ, sect. 1. num. 3. 8. & 9. dixi assensum & dissensum de eodem obiecto, amorem item & odium, & id genus alias qualitates oppositas, simul in lapide aut ligno, aliòve subiecto effectuum eorum incapace constitui posse. Imò ad effectus extrinsecos non magis indigent subiecto, quam qualitates materiales, & mortuæ; sic enim si Deus qualitatem, seu actum intellectus aut voluntatis elevare per potentiam obedientialem vellet ad florem aliquem, aut stellam producendam, perinde esset sive intra subiectum, sive extra existeret. Hæc salvo meliori iudicio dici mihi posse videntur: si quis tamen melius quidpiam suggererit, libens amplectar.

Ad effectus extrinsecos hæc qualitates non indigent subiecto.

SECTIO OCTAVA.

Satisfit reliquis circa generationem Verbi difficultatibus.

I. Atributa omnia ex vi processionis non communicantur.

OBIECIENS primò: falsò supponere nos essentiam divinam in actu primo intelligendi sitam esse, illa quippe non intellectum tantum, sed voluntatem, omniaque in se divina attributa formaliter complectitur; ergo ruit totum nostræ sententiæ fundamentum. Huic objectioni satisfactum est supra, totâ Disp. 4. præcipue sect. 2. 3. & quartâ.

II. Spiritus S. ex vi processionis non procedit ut Persona divina.

Obieciens secundò: Spiritus Sanctus formaliter procedit ut Deus, & Persona divina, ergo ex vi processionis accipit naturam divinam. Respondetur cum Patre Arriaga hic, Disp. 47. num. 94. negando antecedens: quamvis enim realiter loquendo procedat Deus & Persona divina, non tamen ex vi processionis, cum ex hac, non naturam formaliter, ut sect. præcedente, num. 3. ostensum est, sed actuali tantum volitionem simul cum actu primo volendi accipiat, in quibus ut ibidem declaravi, Natura seu Essentia divina formaliter non consistit.

III. Intellectionis accipit Spiritus S. quia identificatur cum volitione.

Obieciens tertio: si Spiritus Sanctus per processionem, ut dicimus, accipit intellectionem, ergo per intellectionem accipiat eam necesse est, volitio siquidem esse nequit principium ad communicandum intellectionem. Respondetur volitionem non posse directè & formaliter esse principium ad communicandum intellectionem; posse tamen indirectè & materialiter, quatenus nimirum intellectio realiter cum volitione identificatur, nec ullam cum Personâ productâ habent oppositionem: hinc ergo fit, ut dum per volitionem communicatur Spiritui Sancto volitio formaliter, per eandem ei communicetur intellectio materialiter; si-

Per volitionem communicatur intellectio materialiter & e contra.

cut e contra dum per intellectionem communicatur Filio intellectio directè & formaliter, eadem indirectè & materialiter communicatur volitio.

Obieciens quartò: gratis definitioni generationis à nobis adjici particulas illas ex vi processionis. Respondetur, particulas hæc à Thomistis omnibus, aliisque plurimis Theologis huic definitioni apponi. Imò P. Ruiz hic, Disp. 6. sect. 7. late ostendit has particulas formaliter vel virtualiter illi ab omnibus ascribi. Addo, videri mihi particulas illas in hac ipsâ definitione implicite includi; dum enim dicitur debere terminum oriri in similitudinem nature, innuitur ad hoc primario tendere generationem, ut Filium sibi in naturâ generando assimilet, quod est eum assimilare ex vi processionis, tanquam ex primario illius & nature intento: ergo non apponuntur hæc verba gratis.

Obieciens quintò: Spiritus Sanctus procedit ut amans, ergo ut intelligens, nihil enim volitum quin præcognitum, ergo ex vi processionis accipit intellectionem. Respondetur, realiter quidem procedere Spiritum Sanctum intelligentem, sicut procedit æternus, immensus, omnipotens &c. formaliter tamen non procedit ut intelligens, cum formaliter ex vi processionis non plus accipiat, quam reliceat in principio illius formali; hoc autem, ut sect. præcedente, num. 3. diximus, est tantum amor actualis simul cum actu primo amandi. Pro illo ergo priori originis procedit amans quoad intrinsecam in denominatione amantis, in secundo autem, quo habet intellectionem denominationem amantis requisita: nullum autem est instans reale, in quo non sit perfectissimè amans completè.

Obieciens sextò: hinc sequi Filii processionem esse perfectiorem processione Spiritus Sancti, cum hic ex vi processionis non accipiat naturam divinam, quam accipit Filius. Hæc obiectio omnibus perinde est solvenda: urget enim Thomistas, qui cum suo Magistro intellectionem volitioni, urget Scotistas, qui cum suo volitionem in perfectione præferunt intellectioni: Urget eos, qui Filium peculiariter aiunt procedere ut imaginem, hæc enim quædam perfectio est, in Spiritus Sancti productione non reperta. Dico itaque, sicut supra, Disp. 61. sect. 1. cum communi sententiâ assenti Personam omnes et eandem numero, quam participant, naturam, esse in perfectione realiter & intensivè æquales, ita & esse æquales earum processionis. Quid autem præcisivè, & ratione nostrâ sint, nil refert; sic enim licet omnes actus, seu repræsentationes obiectorum in Deo sint ob perfectam inter se identitatem realiter æquales, repræsentatio tamen formicæ, quæ talis, non est tam perfecta, ac repræsentatio Angeli.

Obieciens septimò: Vel Filius procedit similis in naturâ, quia est per intellectum, vel quia per talem intellectum, nempe divinum: non primum, sic namque omnis productio per intellectum esset generatio: si verò dicatur secundum, Spiritus Sanctus procedet similis in naturâ, cum procedat formaliter per voluntatem divinam, sicut Filius per intellectum, ergo etiam ejus processio erit generatio. Negatur tamen consequentia: ratio est, in intellectu enim divino, quæ tali, seu in actu primo intelligendi consistit formaliter natura divina: actus verò primus volendi seu voluntas non est formaliter natura, ut ostensum est sect. præcedente, num. 3. Unde non aliter dicitur voluntas divina, nisi quia est à se, infinita &c. essentialiterque realem

IV. Reali definitione generationis additur, ex vi processionis.

Implicite in definitione continetur.

V. Quo modo Spiritus S. procedat ut amans.

Procedit ut amans quoad intrinsecam ad denominationem amantis requisita.

VI. Filius & Spiritus Sanctus procedunt sicut in perfectione æquales.

Aliud est de perfectione reali, aliud de præcognitione.

VII. Filius procedit similis in naturâ quia est per talem intellectum.

Quo modo Spiritus S. procedat per voluntatem divinam, ut formaliter natura divina.

realem postulat cum natura divina identitatem, quamvis ipsa non sit formaliter divinitas.

Hic tandem noto, quod Disp. precedente, sect. 3. num. 5. huc remisi, rationem scilicet cur Filius sit imago Patris, non esse quod procedat ut intentionaliter ei similis, ut sect. tertia dictum est,

sed quia ex vi processionis accipit formaliter divinam essentiam, sicque procedit Patri similis in natura, quod non convenit Spiritui Sancto, qui ex vi processionis non naturam, sed voluntatem tantum accipit, ut latius declaravi sect. 6. & 7. num. præcipue tertio.

VIII. Cur Filio, & non Spiritui Sancto competat ratio imaginis.

DISPUTATIO LXVI.

De Persona Spiritus Sancti.

TERTIAM Trinitatis Personam, nempe Spiritum Sanctum dari, fide certum est, & in ipsis Sacris Literis non uno loco traditum: sic Matthæi ultimo, vers. 19. dicitur: Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Ioan. etiam 14. vers. 26. Paraclitus autem Spiritus Sanctus, quem mittet Pater in nomine meo. Prima item Ioan. cap. quinto, vers. 7. Tres sunt qui testimonium dant in cælo, Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus. Eum vero esse Deum ostendi supra, Disputatione quadragesima-nonâ, sectione secundâ & tertiâ. Nunc reliqua ad illius notitiam spectantia sunt exponenda.

SECTIO PRIMA.

Quædam circa tertiam Trinitatis Personam inquiruntur.

I. Ex quorum amore procedat Spiritus Sanctus.

PRIMUM est, ex quorum amore procedat Spiritus Sanctus? Ad hoc supra, Disp. 64. sect. 4. num. 1. diximus eodem modo de Spiritu Sancto procedendum quoad amorem, ac de Filio quoad cognitionem necessarium, & illum ex omnium illorum volitione procedere, ex quorum hic procedit intellectu necessariâ.

II. De appellatione Spiritus Sancti.

Secundum, quod hic inquirendum occurrit, est de nomine Spiritus Sancti, quod nomen ut ex S. Augustino lib. 5. de Trin. cap. 11. & alibi notat S. Thomas hic, q. 36. art. 1. secundum se spectatum, essentiale est, non notionale; Deo enim ut Deo, utpote qui & Spiritus est, & Sanctus, adeoque omnibus tribus Personis competit. Cum tamen vox Spiritus motionem quandam vehementem, & impulsivam ex communi usu omnium & acceptione significet, & Spiritus Sanctus per amorem & impulsivum seu impetum, quod amoris proprium est, procedat, hinc ut notat S. Thomas citatus, hoc nomen Tertie Personæ peculiariter ex usu Ecclesiæ attribuitur, quod ei nomen ab ipso Christo impostum est Matth. ultimo, v. 19. Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Huc fortassis alludit S. Augustinus lib. 11. de Civit. cap. 10. dum ait: Spiritus Patris & Filii Spiritus Sanctus propria quadam notione huius nominis in sacris literis nuncupatur.

III. Nomen Amoris omnibus etiam Personis competit.

Tertio inquirenda quædam sunt de nomine Amoris. Sicut ergo nomen Spiritus Sanctus, ut numero precedente vidimus, ita & nomen Amor omnibus tribus Personis est commune. Hinc idem

S. Augustinus lib. 15. de Trinit. cap. 17. Nescio, inquit, cur sicut Sapientia dicitur, & Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus; & simul omnes, non tres, sed una sapientia, non ita & Charitas dicitur Pater, & Filius, & Spiritus Sanctus, & simul omnes una Charitas. Ratio est, quia sicut intelligendi, ita volendi actus essentialiter omnibus & singulis Personis sunt communes.

Nihilominus, non essentialiter tantum, sed etiam notionaliter sumitur Amor, & Tertie Personæ peculiariter applicatur; cum ut supra, Disp. 50. contra Durandum cum communi Theologorum ostensum sit, Spiritum Sanctum procedere per voluntatem: ex quo fit, ut sicut secunda Persona, quia procedit per intellectum, dicitur Verbum, ita Tertia procedens formaliter per voluntatem dicatur notionaliter Amor.

Dicitur etiam Spiritus Sanctus ut observat S. Thomas hic, q. 37. art. 1. ad 3. Patris & Filii nexus, quia scilicet est amor mutuus, quo se invicem diligunt, ut dicitur infra. Ad quam rem apposuit S. Augustinus lib. 8. de Trin. cap. 10. Quid est amor, inquit, nisi quadam vita duo aliqua copulans, vel copulare appetens, amantem scilicet, & quod amatur.

Circa nomen Domi, quod Spiritui Sancto tribui peculiariter solet, notandum, esse illud, quod gratitudo, & liberaliter dari potest. Necessarium non est, ut donum semper distinguatur à donante, unde idem seipsum dare potest: sic tota Sanctissima Trinitas sese creaturæ rationali per gratiam communicat. Hinc etiam Genes. 15. v. 1. dicit Deus: Ego protector tuus sum, & merces tua magna nimis. Si verò ad rationem Domi requirat quispiam distinctionem à donante, & ut ab eo procedat, Filius etiam est Donum: sic Isaie 9. v. 6. Parvulus natus est nobis, & Filius datus est nobis. Et Joan. 3. v. 6. Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret.

IV. Nomen Amoris sumitur etiam personaliter.

V. Spiritus S. est Patris & Filii nexus.

VI. Notatur quadam circa nomen Domi.

Filius in divinis est Donum.